

SREDNJA ŠKOLA – CENTAR ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE, ZAGREB

ŠKOLA KOJA
VRAĆA OSMIJEH

////// NAPISAO Marijan Šimeg

**INKLUZIJA U NAŠOJ ŠKOLI
SVAKODNEVNO JE PRISUTNA
JER NAŠI NASTAVNICI,
STRUČNI SURADNICI I OSTALI
DJELATNICI ŠKOLE S PUNO
LJUBAVI OSIGURAVAJU UVJETE
ZA OPTIMALAN RAZVOJ
SOCIJALNIH, INTELEKTUALNIH
I EMOCIONALNIH POTENCIJALA
SVAKOG UČENIKA U SKLADU S
NJEVIM MOGUĆNOSTIMA. NAŠA
VEZA S UČENICIMA NE PRESTAJE
NAKON ŠKOLOVANJA JER BIVŠIM
UČENICIMA PRUŽAMO PODRŠKU
I NAKON ZAVRŠETKA ŠKOLE.
UČENICI ZNAJU DA SMO TU ZA
NJIH I DA NAM SE BEZ STRAHA I
ZADRŠKE MOGU UVIJEK OBRATITI**

RAVNATELJICA ĐANA BAFTIRI

Na zagrebačkoj Trešnjevki već gotovo punih 65 godina živi i radi Srednja škola – Centar za odgoj i obrazovanje, ustanova u kojoj se odgaja i obrazuje mladež s teškoćama u razvoju u osnovnoškolskim i srednjoškolskim programima.

– Ponosimo se našom misijom jer nastojimo učenike osposobiti za ispunjen život na osobnom, društvenom i profesionalnom planu. Naš je moto „Škola koja vraća osmijeh”. Misija škole je razumijevanjem i potporom odgajati i obrazovati učenike za život. Naime, mnogo je učenika došlo k nama na daljnje školovanje nesretno, uplašeno, a neki su doživjeli i vršnjačko nasilje. Naši učenici opisuju kako su tek u našoj školi spoznali sreću i mir, kako su počeli prvi puta u školu dolaziti oslobođeni straha jer su se osjetili prihvaćenima. Podrška koju nesebično dijelimo učenicima je najvažnija, da spoznaju da mogu napraviti nešto sami, da smo tu uz njih kada zapnu i osjete da im trebamo dodatno pomoći. Škola koja pomaže vratiti osmijeh ostavlja trag u srcima naših učenika poučavajući ih da su sretno djetinjstvo i unutar nje zadovoljstvo važniji od vrhunskih ocjena i postignuća – objašnjava nam ravnateljica Đana Baftiri te nastavlja:

– Sveobuhvatnim pristupom odgoju i obrazovanju našim učenicima vraćamo nadu, osmijeh na lice, osnažujemo ih i vraćamo im izgubljeno samopouzdanje. Zalažemo se za pristup u odgoju i obrazovanju u kojem se mlade s teškoćama ne promatra jednino kroz prizmu teškoće i onoga što ne mogu. Kontinuiranim i raznovrsnim aktivnostima nastojimo primjereno motivirati učenike, a oni osnaženi našim poticajima postižu zapažene rezultate. Tako su naši učenici sudjelovali na brojnim međunarodnim natjecanjima, smotrama, strukovnim natjecanjima. Ističemo veliku uključenost učenika u sportska natjecanja, pa tako osvajamo dvadesetak medalja godišnje u različitim sportovima.

Danas se sve više govori o inkluziji. Stav je javnosti da se inkluzija ne događa u posebnim ustanovama što je pogrešan zaključak. Inkluzija u našoj školi je svakodnevno prisutna jer naši nastavnici, stručni suradnici i ostali djelatnici škole s puno ljubavi osiguravaju uvjete za optimalan razvoj socijalnih, intelektualnih i emocionalnih potencijala svakog učenika u skladu s njegovim mogućnostima. Naša veza s učenicima ne prestaje nakon školovanja jer bivšim učenicima pružamo podršku i nakon završetka škole. Učenici znaju da smo tu za njih i da nam se bez straha i zadržke mogu uvijek obratiti. Naša škola na taj način u primjerenom okruženju stvara prilike i temelj učenicima za budući život i rad u skladu s mogućnostima – kaže ravnateljica.

A sve je počelo davne 1960. godine kada je rješenjem Skupštine općine Trešnjevka osnovana Specijalna osnovna škola u Zagorskoj br. 14, koja je tada imala ukupno 15 odjeljenja. Od tada je škola doživjela brojne promjene u programskom, kadrovskom i materijalnom smislu, jer uvijek se nastojala prilagođavati zahtjevima svojih korisnika odnosno populacije s teškoćama, društvenim promjenama i potrebama struke.

– Tako smo programski širili djelatnost škole jačajući ponudu obrazovnih programa. Kako bismo se prilagodili zahtjevima adolescentne dobi, školu smo mnogo puta renovirali uz svesrdnu pomoć našeg osnivača, Grada Zagreba. Tako smo obnovili unutrašnje prostore, a u tijeku su završni radovi na fasadi škole.

Škola njeguje održive prakse putem aktivnosti učeničke zadruge, gdje učenici izrađuju razne ukrasne i uporabne predmete od otpadnih materijala, dajući im novu namjenu. Ti se proizvodi prodaju na izložbama i prigodnim prodajama, a prihod se koristi za financiranje zadruge.

U sklopu projekta „Zavrtime krug” napravili smo platenik te svi učenici zanimanja poput pomoćnog vrtlara,

cvjećara, kuhara, pomoćnog kuhara, slastičara i konobara u praktičnoj nastavi stječu iskustvo u održivim praksama gospodarenja, recikliranja i ponovne upotrebe sirovog kuhinjskog otpada koji nastaje u školskoj kuhinji i ugostiteljskom praktikumu. Uspjeli smo postaviti sustav za skupljanje kišnice i kompostanu u dvorištu škole pa tako učenici stječu dodatne vještine i znanja koje im mogu pomoći pri snalaženju u budućem životu.

Nekada smo imali više od 500 učenika, a danas ih je 167 zbog pada učenika u općoj populaciji i sve većeg trenda inkluzije u redovnim školama. Međutim, važna je podrška koja se učenicima nudi u čemu smo se mi dodatno profilirali. Ova je škola, u usporedbi s drugim srednjim školama možda mala po broju učenika i svojim prostornim kapacitetima, ali je velika srcem i pozitivnom energijom. U našem

Vrata svih ureda u školi uvijek su otvorena pa nam se učenici mogu obratiti u bilo kojem trenutku. Nekad se dođu samo javiti, nekad imaju problem pa ga žele ispričati nekoj odrasloj osobi, traže pomoć i savjet, a mi smo uvijek tu za njih. Jer škola mora biti mjesto gdje se svi osjećaju ugodno. Cijeli kolektiv diše kao jedno, puno timski radimo, pomažemo si međusobno i činimo školu doista mjestom ugone i smijeha

pedagoginja
Tamara Štima

djelovanju nastojimo svakom učeniku stvoriti primjereno okruženje za učenje, razvoj i rast i raduje nas svaki i najmanji pomak koji učenici pritom naprave.

Školujemo učenike u brojnim pomoćnim zanimanjima: kuhar i slastičar, konobar, cvjećar i vrtlar, autolimar, autolakirer, ličilac i soboslikar, knjigoveža, kartonažer, vodoinstalater i instalater grijanja i klimatizacije. Kako bismo osigurali što bolju protočnost učenika u sustavu i olakšali upise učenicima koji se školuju u redovnom programu uz prilagodbu sadržaja, otvorili smo novi program u zanimanju kuhar za stjecanje srednje stručne spreme i sada će ga završiti prva generacija učenika. Moramo naglasiti da naši programi za stjecanje niže stručne spreme traju tri, a srednje spreme četiri godine. Produljenim trajanjem programa školovanja učenicima se omogućuje lakši prolazak kurikulumom i svladavanje svih predviđenih sadržaja.

Stvorili smo i iznimno dobre uvjete za provedbu praktične nastave. Tako u školi imamo ugostiteljski praktikum, školsku knjigovoznicu i platenik u dvorištu škole. Učenicima je lakše kada polaze praksu u školi, barem u prvom razredu, a kasnije ih pomalo uključujemo na otvoreno tržište rada. Pri školovanju učenika s većim teškoćama važno je ponuditi im različite rehabilitacijske programe koje imamo u školi: kineziterapiju, muzikoterapiju, logopedsku terapiju, savjetovalište za učenike i program play attention, program produženog stručnog postupka (PSP) uz subvencioniranu ili besplatnu prehranu – ističe ravnateljica Baftiri te nastavlja:

– Rad je organiziran u dvije smjene i dva turnusa. Nastojimo često osvježiti nastavu održavanjem različitih radionica radi usvajanja edukativnih sadržaja. Često održavamo priredbe, a osmislili smo projektnu nastavu petkom, nekoliko puta tijekom školske godine, kada potičemo i njegujemo suradničku i projektnu nastavu. Naši su nastavnici inače veoma kreativni, uvijek nastoje učenicima osmisliti zanimljive radionice i druge aktivnosti. Kao veliku posebnost naše škole istaknuli bismo brojne izvannastavne aktivnosti na čije se sudjelovanje učenici potiču. Upravo smo ovu školsku godinu stalno u pripremama zbog proslave 65. obljetnice postojanja škole. Tijekom školske godine učenicima se daje aktivna uloga u obilježavanju svih važnijih blagdana, a nastupi na priredbama jako su važni za njihovo samopoštovanje. Prilika da dobiješ pljesak publike i da ti se ona

divi na uspjehu nešto je neprocjenjivo – kaže ravnateljica.

Pedagoginja Tamara Štimac kaže kako su izvannastavne aktivnosti u školi posebne ne po sadržaju nego po tome što se jako puno učenika uključuje u njih.

– Naš je zadatak da im ponudimo različite sadržaje jer se te aktivnosti razlikuju od klasične nastave, učenici imaju više slobode, mogu izraziti svoju kreativnost. Imamo školsku zadrugu, čitateljski klub, volontere, karitativnu skupinu, mlade vrtlare, informatičku grupu koju smo uspješno organizirali. U svakoj od aktivnosti učenici se razvijaju, bave se nečime što ih zanima, jačaju samopouzdanje, sigurnost, socijalne, ali i radne vještine.

Od sportova imamo nogomet, stolni tenis, plivanje, odbojku, atletiku i učenici sudjeluju na brojnim natjecanjima. Karitativna skupina provodi aktivnosti u kojima se prikuplja i novac, jer učenicima želimo osvijestiti činjenicu da nisu samo oni ti koji trebaju pomoć nego da i oni sami mogu pomoći drugima. Zato njegujemo to pomaganje i zahvalnost za različite oblike potpore i pomoći i želimo im pokazati da su i oni korisni članovi društva.

Kao pedagoginja puno surađujem s roditeljima i nastojim razvijati partnerski odnos s njima jer nam je cilj isti, a to je dobrobit njihova djeteta. Radim individualno s roditeljima i vezano za učenje, svladavanje nastavnih sadržaja, moguće promjene programa koje nisu rijetke jer učenici ne mogu svladavati određeni program koji su upisali. I onda se dogovaramo jer moramo mijenjati program i prilagođavati se potrebama i mogućnostima učenika kako bismo mu pomogli da bude uspješan i spreman za život nakon srednje škole. Učenici mi također dolaze vrlo često i to je posve normalno jer vrata svih ureda u školi su uvijek otvorena pa nam se mogu obratiti u bilo kojem trenutku. Nekad se dođu samo javiti, nekad imaju problem pa ga žele ispričati nekoj odrasloj osobi, traže pomoć i savjet, a mi smo uvijek tu za njih. Jer škola mora biti mjesto gdje se svi osjećaju ugodno. Cijeli kolektiv diše kao jedno, puno timski radimo, pomažemo si međusobno i činimo školu doista mjestom ugone i smijeha – kaže pedagoginja Tamara Štimac.

– Javnost nije dostatno informirana o kvalitetnim programima koji se u našoj školi provode, a ponajprije o učenicima koji pohađaju te programe. Još postoji predrasuda u društvu

kako posebne srednjoškolske ustanove polaze slabi, nemoćni i nesposobni pojedinci. Mnogi učenici radi takvog stava u društvu, osjećaju stid i krivnju te taje u svojim sredinama u kojima žive, koju školu polaze. Često je prisutan strah od socijalnog isključivanja i osude, a zapravo je riječ o neznanju, zabudama i nedostatnim informacijama o stvarnim mogućnostima učenika koji polaze školu poput naše. A naši su učenici sjajni. Recimo, prije četiri godine naša je bivša učenica Katarina Kušt dobila Nagradu „Luka Ritz”. Unatoč tome što je bila žrtva nasilja vršnjaka u osnovnoj školi, u našoj školi je osnažena, tako da unatoč nepovoljnim okolnostima odrastanja nedaće ne moraju biti prepreka za sretan i uspješan život. Sve to govori da je atmosfera u školi odlična, učenici mogu ako to žele ostvariti svoj puni potencijal, jer prilike za napredovanje i poboljšanje koje nudimo učenicima su bezbrojne.

Učenička zadruga „Dar-Mar”, što je skraćena od daroviti-marljivi, osnovana je 2006. godine radi okupljanja na dragovoljnoj osnovi što većeg broja učenika. Primjerenim metodičkim postupcima pod vodstvom učitelja mentora želimo učenicima omogućiti razvoj sklonosti, interesa i sposobnosti te stjecanje, produblji- vanje i primjenu znanja iz područja važnih za cjelokupan proizvodni proces od njegova planiranja do tržišnog i drugog vrjednovanja rezultata rada.

U Zadruzi se posebno razvijaju i njeguju radne navike i stvaralaštvo, stječu znanje i svijest o načinima i potrebi očuvanja prirode kao i nje- govanja baštine, učenici se profesionalno infor- miraju i usmjeravaju te se stvaraju preduvjeti za prijenos i praktičnu primjenu znanja u životu. Zadruga ima sekciju izrade predmeta od papira i kartona, keramičarska sekciju, sekcija izrade ukrasnih i uporabnih predmeta, sekciju za ugo- stiteljstvo i za cvjećarstvo. Učenici i nastavnici okupljeni u zadruzi su izrazito kreativni, aktivni i vrijedni u osmišljavanju i izradi originalnih proizvoda koje izlaze na različitim izložbama. Proizvodi koje izrađujemo većinom su nastali ponovnom upotrebom odbačenih predmeta.

Kako bismo povećali vidljivost zadruge i proizvode učinili dostupnijima za javnost, planiramo izraditi web stranicu za našu i zadruge drugih posebnih ustanova u okviru projekta „Online izlog” financiran sredstvima Grada Zagreba – ističe ravnateljica te napominje kako je škola vrlo aktivna u provedbi različitih projekata te da ideja nikada ne manjka, kao ni suradnje s različitim projektnim partnerima diljem Europske unije.

– Izdvojiti ću projekt „I will survive!” koje- mu smo bili nositelji s još osam partnera, a bio je usmjeren na prevenciju stradavanja, što je veoma aktualna tema, kako bi škole mogle navedeno implementirati u svome radu i u sklopu kojeg smo izradili smo nastavne listiće i priručnik za nastavnike. Prije deset godina uključili smo se kao partneri u prvi projekt pod nazivom „My work is my future”, a projekt je dobio nagradu kao primjer dobre prakse od Nacionalne agencije koordinatora te nagradu za uspješnost od Europske komisije. Cilj mu je

bio poboljšati radne vještine i vještine potrebne u strukovnom obrazovanju učenika s intelektu- alnim teškoćama kako bi se olakšao prijelaz iz sustava obrazovanja u svijet rada.

Projekt GrEAT (Green Education for Active Talents) u kojem smo sudjelovali osmišljen je radi informiranja učenika o mogućnostima koje im pruža sektor zelene ekonomije, a bavio se temom održivog razvoja, zelenom ekonomijom i zelenim poslovima. Osim toga realizirali smo cijeli niz projekata u kojima su sudjelovali naši učenici u međunarodnim mobilnostima, a putovali su u Španjolsku, Francusku, Rumunjsku, Tursku, Italiju, Njemačku, Estoniju i Litvu – opisuje ravnateljica Baftiri.

Škola je iznimno aktivna u lokalnoj zajed- nici, pa i šire. Ostvaruje kvalitetnu suradnju s brojnim udrugama i ustanovama, a najviše se ponose suradnjom s redovnim srednjim škola- ma na volonterskim radionicama.

– Za najinovativniji model volonterstva dobili smo nagradu „Otisak srca” za poticanje vršnjaka bez teškoća na volonterski rad u našoj školi. Osim što se bavimo volonterskim radom, ističe- mo se i u humanitarnome. Tako su naši učenici s umirovljenicima iz Doma za starije Trešnjevka sudjelovali u izradi Hobica za palčice i u hu- manitarnoj akciji Knit-a-Square izrade dekica za djecu u Africi kao i akcijama za beskućnike. Jedna je od višegodišnjih humanitarnih akcija kojima osiguravamo poklon svakom učeniku „Jedan poklon za jedan osmijeh” u kojem tvrtka AKD svakom učeniku osigurava poklon za Božić.

Naši su učenici stjecajem životnih okolnosti često pasivni primatelji pomoći, što nastojimo kontinuirano mijenjati. Čovjek je najsretniji kada daje drugima svoje vrijeme, trud, znanje, sposobnosti pa isto vrijedi i za naše učenike. Oni su pod vodstvom nastavnika osmislili hu- manitarne akcije „Osmijeh za Petrinju” kada su prodavali proizvode koje su proizveli u humani- tarne svrhe, izrađivali su i prodavali igračke za bolesnog terapijskog psa, izrađivali su poklone za starije građane. Škola je osvojila brojne na- grade, pobijedivši na nekoliko natječaja koji se bave prevencijom nasilja, zdravom prehranom i ekologijom.

Suradnja s obrtnicima i poslodavcima je izvr- sna, zahvalni smo svima koji mogu naše učeni- ke primiti na stručnu praksu, a ističemo odlična iskustva s učeničkim i domovima za starije.

Briga za naše učenike ne prestaje završetkom školovanja, već se ona nastavlja kontinuirano službom praćenja tijeka socijalizacije i zapošlja- vanja, koja postoji jedino u našoj školi. Na taj način pomažemo bivšim učenicima u pronala- ženju i zadržavanju posla i prilagodbi na radne zahtjeve. Imamo nekoliko primjera uspješnih obrtnika i poslodavaca koji su zaposlili naše učenike.

Stalno težimo biti bolji, uvoditi nešto novo, biti inovativniji u radu. Želja nam je da u idućoj godini otvorimo još jedan ugostiteljski prakti- kum za stručnu praksu i kabinet Domaćinstva te da izradimo simulaciju hotelske sobe u kojoj bi učenici uvježbavali praktične vještine. Sve je to povezano s potrebom jačanja funkcio-

OSOBNNA KARTA ŠKOLE

Broj učenika: **167**
Broj razrednih odjela: **31**
Broj djelatnika: **52**
Broj mentora: **4**
Broj savjetnika: **1**
Broj izvrsnih savjetnika: **1**
Školska kuhinja: **da**
Sportska dvorana: **da**
Broj smjena: **2**
Ponos škole: **časopis „Naše kapi” koji izlazi kontinuirano 25 godina; sudjelovanje**

na natjecanjima u zemlji i inozemstvu; iniciranje i sudjelovanje u brojnim volonterskim i humanitarnim projektima; sudjelovanje u međunarodnim projektima; učenička zadruga „DAR-MAR”
Moto škole: **Škola koja pomaže vratiti osmijeh na lica učenika**

nalnih znanja učenika, ali i našom namjerom da pokrenemo nove dodatne programe poput pomoćnog ugostitelja, pomoćnog radnika u hortikulturi, pomoćnog skladištara i pomoćnog radnika smještajnog objekta.

Škola će 22. svibnja proslaviti svoj 65. rođen- dan. Mi se za taj jubilej cijelu godinu marljivo pripremamo. Upravo smo snimili promotivni video u kojem smo obuhvatili pripreme za proslavu a čijim je presjekom vidljivo sve što ra- dimo. U videu smo snimili izradu torte, pralina i ostalih poklona za uzvanike, izrade pozivnica, zahvalnica, izložbe radova, pripreme zbora i dramske. Fotograf Šime Strikoman snimio je i milenijsku fotografiju s logom 65.

Naše je zajedništvo ono što nas pokreće, na- glasila bih da se proslava 65. dana škole odvija zahvaljujući golemom angažmanu svih zaposle- nika i učenika, a to je ono najvrjednije u našem radu i odraz privrženosti, posvećenosti, ljubavi i poštovanja svih uključenih, što je naša najveća vrijednost. I ne bojimo se za godine koje dolaze, jer naša je snaga neupitna pa vjerujemo da ćemo i u budućnosti rješavati izazove koji su pred nama. A najveći nam je izazov nedostatak prostora koji bi nam omogućio otvaranje novih kabineta i rehabilitacijskih programa. No, i to ćemo, vjerujemo, riješiti, kao i brojne izazove s kojima smo se suočili u proteklih 65 godina – zaključuje ravnateljica Đana Baftiri.